

ANALIZA BIROCRAȚIEI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ

Răducu Laura Valentina

Profesor coordonator: Lect. univ. dr. Constantin-Drugău Andreea Ligia

I. Stadiul cunoașterii în domeniul studiat

I.1. Importanța și relevanța temei alese

Capitolul 1 își propune examinarea semnificației fenomenului de birocrație, cu evidențierea importanței acestui subiect pentru înțelegerea complexității fenomenului birocratic.

Deoarece birocrația este o prezență obișnuită în administrația publică și este percepută diferit de fiecare individ, specialiștii din domeniu au adoptat aceeași perspectivă, și anume, aceea că birocrația a fost percepută în trecut ca un fenomen negativ, care a agravat rigiditatea administrației publice. Având un rol central, birocrația a evoluat de-a lungul istoriei, schimbând modul în care instituțiile publice funcționează în era modernă (Kallinikos, 2006a, pp. 1; Chang și Brewer, 2022, p. 3).

Într-o perspectivă mai actuală, birocrația a avut un impact semnificativ în procesul de modernizare a administrației publice, devenind un element-cheie în transformarea și evoluția acestui domeniu, prin eliminarea regulilor stricte de reglementare. Din cauza complexității regulilor și procedurilor birocratice, funcționarea administrației a devenit din ce în ce mai dificilă. Cu toate acestea, dificultățile apărute au determinat eforturi pentru a schimba administrația de la un model centralizat puternic la unul mai flexibil. În acest sens, neoliberalismul, eliminarea reglementărilor rigide, dar și necesitatea unei liberalizări au acționat atât ca factori cauzali, cât și ca efecte ale dorinței de modernizare a administrației și de reducere a acestei complexități (Kallinikos, 2006b, pp. 2-3; Chang și Brewer, 2022, p. 3; Vlaicu, 2012b, pp. 7-9).

Dintr-o perspectivă mai amplă, se poate evidenția faptul că birocrația din trecut și cea modernă au jucat un rol esențial în exercitarea unei puteri de constrângere și în menținerea ordinii în cadrul administrației publice. În trecut, birocrația a fost deseori implicată în administrarea legală a puterii statale și în impunerea regulilor și reglementărilor. În prezent, birocrația continuă să fie un element-cheie al funcționării statelor, cu reguli și proceduri care trebuie respectate pentru a menține ordinea și disciplina în societate. Așadar, indiferent de perioada istorică, birocrația rămâne un instrument esențial al puterii statale și al exercitării autorității pentru a asigura respectarea legii și disciplina cetățenilor (Goga, 2009c, p. 1; Hîntea, 2013-2014, p. 49; Bullock, Huang și Kim, 2022, p. 3).

I.2. Explicarea conceptelor din titlu

Potrivit sociologului german Max Weber, importanța contextualizării birocrației trebuie privită prin prisma unor caracteristici esențiale, cum ar fi: instaurarea unei administrații conduse de specialiști, delimitarea zonelor de jurisdicție pe baza criteriilor raționale și legale, introducerea

unei codificări riguroase pentru coerența reglementărilor și adoptarea unei *puteri rațional-legale* pentru eliminarea subiectivității, înlocuind improvizația cu proceduri impersonale și rutiniere, fiind văzută ca un fenomen benefic pentru contextualizarea administrației publice moderne (Alexandru și Vancea, 2010a, p. 9).

Pe de altă parte, în viziunea sociologului american Thorstein Veblen, segmentarea și specializarea restrânsă în cadrul organizațional conduc la ceea ce el numește „incompetență calificată”. Această deficiență se manifestă prin capacitatea redusă de inovație și de adaptare la noile contexte, iar această observație a fost ulterior subliniată de sociologul francez Michel Crozier, care a descris birocrația ca fiind „o structură incapabilă să-și ajusteze comportamentul prin învățarea din propriile greșeli” (Alexandru și Vancea, 2010b, p. 10; Frimu, 2017, p. 4; Filip și Onofrei, 2000a, p. 1).

Administrația publică se confruntă cu necesitatea imperativă a unei organizări birocratice și a unor reguli pentru a guverna procedurile operative. Un exces de formalism poate genera manifestări negative ale fenomenului birocratic, iar soluționarea acestora implică formularea de către literatura științifică a unor strategii, metode noi și proceduri simplificate. În literatura de specialitate, conceptul de administrație este definit în termeni largi, incluzând descrieri precum „*activitatea unui grup care colaborează pentru atingerea unor scopuri comune, o anumită activitate desfășurată într-un anumit scop sau pentru realizarea unor obiective și care este condusă de cineva*” sau „*activitate chibzuită, rațională și eficientă de utilizare a resurselor umane, materiale și financiare în scopul obținerii unor rezultate maxime cu eforturi minime*” (Vlaicu, 2012c, p. 16; Tavares, 2022a, p. 1; Hințea, 2013-2014, p. 8; Borry și Reuter, 2022, p. 1).

În limbajul uzual, termenul de **administrație** poate avea diverse conotații, inclusiv conținutul principal al activității puterii executive a statului, sistemul de autorități publice care exercită puterea executivă, conducerea unui agent economic sau a instituțiilor social-culturale sau un compartiment (direcție, departament, serviciu, birou, secție, sector) din unitățile direct productive sau din instituțiile social-culturale, care nu desfășoară direct o activitate productivă (Vlaicu, 2012c, p. 16; Hințea, 2013-2014, p. 8; Alexandru și Vancea, 2010b, p. 10; Borry și Reuter, 2022, p. 1).

În literatura de specialitate s-a subliniat faptul că se consideră **public** tot ceea ce privește comunitatea în ansamblul său, iar *interesul public* derivă din acțiunea organizată de satisfacere a unei nevoi sociale recunoscute de toți oamenii. Termenul de *putere publică* desemnează totalitatea prerogativelor organelor administrative, permițându-le să impună interesul public în caz de conflict cu interesele individuale. Administrația publică, spre deosebire de cea privată, are ca scop satisfacerea interesului public și a utilității publice într-un mod dezinteresat, inclusiv prin furnizarea de servicii publice (Vlaicu, 2012c, p. 16; Altay, 1999, p. 5; Tavares, 2022b, p. 3; Hințea, 2013-2014, p. 8; Filip și Onofrei, 2000b, p. 5).

Din altă perspectivă, cercetarea în domeniul dreptului public și al științelor administrative a analizat conceptul de administrație publică ca un subsistem component al întregului sistem social global. Astfel, Profesorul Ion Deleanu definește sistemul în mod generic ca fiind „*un obiect complex, alcătuit dintr-un număr de elemente, un ansamblu organizat în care elementele acționează ca părți în relație cu sistemul și ca sisteme în raport cu propria lor structură*” (Vlaicu, 2012d, p. 17; Vieriu, 2007, p. 1).

Strâns legată de dezvoltarea societății umane, administrația publică reprezintă fără îndoială o formă de organizare socială bazată pe relațiile dintre cei care desfășoară astfel de activități. În cadrul sistemului social, administrația publică prezintă o organizare distinctă, ocupând un loc

aparte în societatea globală față de alte organizații sau grupuri sociale structurate și ierarhizate. Aceasta interacționează cu acestea, fie prin relații de subordonare sau constrângere, fie prin colaborare (Vlaicu, 2012d, p. 17; Vieriu, 2007, p. 1).

Referitor la administrația publică modernă, funcționarea eficientă a unei administrații publice moderne, caracterizată prin flexibilitate și eficacitate, reprezintă o precondiție esențială pentru implementarea transformărilor structurale în cadrul societății, realizarea unei reforme profunde în toate domeniile vieții socioeconomice și consolidarea participării cetățeanului în procesul decizional (Alexandru și Vancea, 2010c, p. 13). Astfel, un sistem administrativ modern trebuie să îmbine eficient virtuțile organizaționale specifice birocrației cu competențele tehnice caracteristice tehnocrației, generând o configurație cunoscută sub denumirea de tehnobirocrație. Aceste concepte nu se suprapun întotdeauna; astfel, autoritatea birocratică nu se fundamentează întotdeauna pe specializare și calificare tehnică. În schimb, domeniul tehnocrației depășește sfera birocratică, manifestându-se în fenomene similare care au loc în afara contextului administrativ.

Tehnocrația poate aduce birocrației putere și prestigiu, valorificându-le prin imprimarea unui caracter dinamic. La rândul său, birocrația servește ca suport pentru tehnocrație, specialiștii care se bazează pe aparatul birocratic devenind mai capabili și mai competenți. În prezent, administrația publică își propune să se distanțeze de această denumire și să integreze elemente ale mediului tehnologic, frecvent utilizate de o parte tot mai extinsă a cetățenilor, pentru a funcționa eficient (Ghiura et al., 2012, p. 3).

I.3. Investigarea literaturii de specialitate

Această secțiune cuprinde analiza amanunțită a temei puse în discuție pe baza informațiilor prezentate anterior, evaluând analitic toate aspectele importante ale birocrației în administrația publică modernă (Alexandru și Vancea, 2010d, p. 7 ; Suzuki și Hur, 2018, p. 3).

În general, birocrația îmbracă forme diferite și poate avea conotații și înțelesuri diverse pentru cei care o studiază, ceea ce ne permite să constatăm că ea influențează în mod direct sistemul administrației publice și reprezintă esența administrării moderne. Ne punem însă întrebarea dacă există avantaje și dezavantaje care ar putea schimba sau afecta pozitiv sau negativ procesul sistemului administrației publice (Alexandru și Vancea, 2010d, p. 7 ; Suzuki și Hur, 2018, p. 3).

Fenomenul birocratic reprezintă o barieră semnificativă pentru funcționarea unei administrații publice moderne, flexibile și eficiente, esențială pentru transformarea structurală a societății, pentru realizarea unei reforme profunde în toate domeniile vieții social-economice și sporirea rolului cetățeanului în procesul decizional (Alexandru și Vancea, 2010d, p. 7 ; Suzuki și Hur, 2018, p. 3). Cu toate acestea, este important să menționăm faptul că birocrația poate aduce anumite avantaje care pot avea un impact pozitiv asupra sistemului administrativ public. Aceste avantaje pot include existența unui aparat birocratic puternic datorită distribuției posturilor publice în scopul angajării sau favorizării clientelei politice, precum și rigurozitatea procedurilor și reglementărilor (Varzari, 2011a, p. 1). De asemenea, funcționarii birocrați pot fi caracterizați de o anumită libertate în abordarea rezolvării problemelor personale (Alexandru și Vancea, 2010a, p. 9; Suzuki și Hur, 2020, p. 3).

Cu toate acestea, din perspectiva sociologului german Max Weber, aceste avantaje trebuie privite în contextul altor caracteristici importante ale birocrăției, dintre amintim faptul că:

- stabilește o administrație condusă de experți, bazată pe competență;
- impune arii distincte de jurisdicție, delimitate pe criterii raționale și legale, și creează ierarhii funcționale în cadrul acestora;
- introduce o codificare riguroasă care aduce coerență unui ansamblu complex de reglementări, legi, decrete etc., care altfel ar fi dezorganizate și confuze;
- reprezintă o „putere rațional-legală” care urmărește eliminarea liberului arbitru și a interferențelor subiective sau emoționale din practica administrativă;
- înlocuiește improvizația cu modele, metode greoaie și empirice cu proceduri impersonale, prestabilite și de rutină (Alexandru și Vancea, 2010a, p. 9).

Cu toate că mulți cercetători scot în evidență latura pozitivă a birocrăției este imperios necesară evidențierea efectelor negative ale acesteia, precum: extinderea corupției și a altor aspecte negative contemporane care subminează transparența în comunicarea politică, restricționarea participării unor grupuri de cetățeni la viața politică a statului (Varzari, 2011a, p. 1; Varzari, 2009, p. 5; Liviu, 2008, p. 2). Astfel, ea contribuie direct la lipsa de organizare a sistemului administrativ modern transformându-l într-un factor perturbator al procesului social (Alexandru și Vancea, 2010b, p. 10).

De asemenea, un alt efect negativ semnificativ al birocrăției constă în procesul inefficient de luare a deciziilor. În contextul crescut al complexității tehnice din epoca actuală, conducătorii de nivel superior sunt din ce în ce mai dependenți de informațiile furnizate de subordonații lor. Această dependență implică necesitatea de a sintetiza informațiile transmise de la nivelurile inferioare la cele superioare ale organizației. În acest proces de transmitere, informațiile de importanță crucială pot fi neglijate sau trecute cu vederea de către funcționarii de nivel inferior, considerându-le neesențiale. Un alt aspect negativ al acestui flux informațional este că informația poate fi distorsionată până la punctul în care valoarea sa reală este alterată. Prin urmare, se poate concluziona că un dezavantaj major pentru orice organizație birocratică, precum și pentru structurile complexe de organizare în general, constă în dificultatea de a asigura transparența canalelor de informare către vârful ierarhiei organizaționale (Chirilă, n.d). Totodată, un număr semnificativ de cercetători în domeniul sociologiei, evitând să formuleze judecăți prea definitive, au încercat să descrie birocrăția ca fiind „o putere gigantică manevrată de pigmei”, conform spuselor lui Balzac. Acesta a încercat să sublinieze diverse *disfuncționalități* și *efecte negative* asociate modului de funcționare al birocrăției, cum ar fi manifestările de hiperconformism, rigiditate și ineficiență. Totodată, formalizarea riguroasă a statuturilor, segmentarea și stratificarea detaliată a acestora, precum și creșterea numărului de garanții acordate diferitelor straturi și titularilor lor nu doar dificultează, ci îngreunează considerabil îndeplinirea activităților de coordonare și control. Astfel, Michel Crozier descrie acest mecanism de control ca fiind un *cerc vicios al birocrăției*, care devine din ce în ce mai ponderos pe măsură ce se extinde și tot mai puțin eficace pe măsură ce devine indispensabil (Alexandru și Vancea, 2010b, p. 10).

Pe de altă parte, birocrăția în sens pozitiv aduce expertiză și cunoștințe specializate în guvernare. Birocrații sunt angajați pentru a aduce expertiza lor în diverse domenii și primesc pregătire suplimentară pentru a-și dezvolta competențele. Acest lucru mărește capacitatea profesională a administrației publice și le permite să aibă o înțelegere mai profundă a problemelor complexe.

Astfel, birocrații sunt adesea cei mai bine pregătiți pentru a oferi soluții și recomandări în cadrul guvernului, ajutând astfel la luarea deciziilor informate. Cu experiența și cunoștințele lor, aceștia pot contribui la îmbunătățirea politicilor și la gestionarea mai eficientă a problemelor (Alexandru și Vancea, 2010e, p. 16). Așadar, birocrația exprimă ideea de eficiență, aceasta cuprinzând un ansamblu de funcționari care îndeplinesc norme și proceduri bine stabilite și corelate, care formează un sistem de organizare eficientă (Vlaicu, 2012a, p. 9; Varzari, 2009, p. 5; Ding et al, 2021, p. 2).

Astfel, perspectiva asupra conceptului de eficiență birocratică include două aspecte semnificative. Pe de o parte, este perceput ca un element esențial în crearea unei administrații bazate pe experți, punând accentul pe competențe. Pe de altă parte, este privit ca un factor crucial în stabilirea unor arii bine definite de jurisdicție, mărginite în mod rațional și legal, astfel în cadrul acestor arii stabilindu-se anumite ierarhii funcționale (Alexandru și Vancea, 2010f, p. 2).

În majoritatea cazurilor, procesul de birocratizare a fost abordat ca o încercare de a orienta administrația către societate, iar acest obiectiv urma să fie atins prin noile reforme adoptate în principal de către statele democratice occidentale, începând cu anul 1970 (Goga, 2009a, p. 8). Astfel, fenomenul de birocratizare a fost asociat cu consecințele creșterii și dezvoltării birocrațiilor, extinderea puterii și domeniul său de influență (Goga, 2009b, p. 6).

Conform literaturii de specialitate, un punct de referință în formularea unei teorii sociologice explicite a birocrației este asociat cu contribuția lui Max Weber. Acesta a introdus o nouă linie de conceptualizare, bazată pe două idei fundamentale:

1. Fără a nega relevanța conceptului pentru structurile administrative ale imperiilor preindustriale, Weber a eliminat conotațiile peiorative ale termenului, subliniind necesitatea birocrației pentru raționalizarea procedurilor de atingere a obiectivelor în orice tip de organizație specifică societății industriale. Ca prototip al unei organizații raționale, birocrația reprezintă suportul principal al raționalizării lumii moderne (Alexandru și Vancea, 2010g, p. 4);
2. Birocrația nu reprezintă o putere autonomă, ci mai degrabă un aparat centralizat, competent și eficient, în general subordonat unei autorități publice sau de altă natură (Alexandru și Vancea, 2010g, p. 4). Prin urmare, în conformitate cu caracteristicile structurale și procedurale atribuite, birocrația se caracterizează prin:
 - impersonalitate, presupunând o implicație emoțională "irațională" minimă a individului birocrat;
 - formalitate, cu toată activitatea birocratică supusă unor reguli pre-stabilite și exprimată în formă scrisă;
 - legalitate, având procedurile de lucru și competențele organizației birocratice stabilite prin lege;
 - ordine, sancționând nerespectarea regulilor birocratice pentru a menține caracterul impersonal și pentru a susține autoritatea ierarhică;
 - eficiență, acționând prompt, continuu și concret, cu implicare emoțională minimă în atingerea obiectivelor sale;
 - putere, datorită faptului că nu poate fi controlată de cei din afara organizației, având potențialul de a deveni cea mai mare forță din cadrul unei societăți;
 - expansiune, cu sarcinile specifice ale structurilor birocratice în creștere (Alexandru și Vancea, 2010g, p. 4).

Totodată, trebuie subliniat faptul că fenomenul birocrăției este similar fenomenului de management. Birocrația, conform sociologului Karl Marx, reprezintă „formalismul de stat al societății civile”, „conștiința de sine a statului”, „voința statului”, „puterea de stat” văzută ca o corporație (Guceac, 2021, p. 3). În opinia sociologului german Max Weber, rolul esențial al birocrăției constă în reglarea și controlul societăților contemporane. Conform opiniei lui, birocrația este absolut necesară pentru a menține civilizația în cadrul societății moderne (Varzari, 2011b, p.2).

Mises propune o alternativă austriacă la perspectiva weberiană prin studiul său din anul 1994 intitulat „*Birocrația*”. Definiția sa privind birocrația derivă din contrastul dintre sistemul de gestionare comercială și cel birocratic: „*organizarea birocratică reprezintă metoda aplicată managementului afacerilor administrative, ale căror rezultate nu sunt evaluate în termeni monetari pe piață*”. El subliniază, de asemenea, că „*organizarea birocratică reprezintă gestionarea afacerilor care scapă de controlul calculului economic*” (Alexandru și Vancea, 2010h, pp. 5-6).

Caracteristica esențială constă, așadar, în absența unui sistem de prețuri pentru alocarea resurselor, atât în sfera administrativă, cât și în cea a întreprinderilor. Birocrația nu este doar o structură organică cu rolul de a implementa intervențiile statului, ci ea generează un fenomen mai amplu, indicând ansamblul activităților care nu sunt evaluate pe piață, inclusiv funcții prezente în cadrul întreprinderilor. Aceasta evidențiază faptul că intervenționismul statal reprezintă expresia birocrăției la fel de mult ca existența agenților administrativi (Alexandru și Vancea, 2010h, pp. 5-6).

Există o convergență între Mises și Weber în ceea ce privește formele pe care le poate lua birocrația, cu toate că argumentele lor sunt diferite. Pentru Mises, birocrația reprezintă doar simptomele „*unui rău foarte important*” și reflectă o așteptare profundă a funcționării libere a unei economii de piață. Birocrația este rezultatul intervențiilor multiple ale statului în afacerile indivizilor. Eliminarea efectelor nocive ale birocrăției nu depinde de controlul agenților administrativi, ci este sub influența presiunii intervențiilor statului. Mises subliniază, de asemenea, caracterul dinamic al extinderii birocratice. Întrucât obiectivele inițiale ale intervenționismului nu pot fi atinse, acesta legitimează noi intervenții pe piață și influențează tot mai mult comportamentul indivizilor în afaceri. Extinderea birocrăției se alimentează din propriile sale eșecuri și din incapacitatea sa de a-și îndeplini promisiunile și atinge obiectivele stabilite (Alexandru și Vancea, 2010h, pp. 5-6).

În prezent, se consideră că fenomenul birocrăției îmbracă mai multe sensuri și forme principale, cum ar fi:

- Modul de organizare birocratică, care reprezintă o condiție pentru autonomia statului în sine, menținând tradiția în domeniul funcției publice și consolidând disciplina reglementată de actele normative. Instituțiile administrative asigură continuitatea, permanența și stabilitatea în comparație cu personalul politic schimbător, sporindu-și influența asupra societății. Organizarea birocratică are o legitimare proprie, fiind considerată adevărata apărătoare a interesului general public (Filip și Onofrei, 2000a, pp. 3-4).
- Categoria socială a birocraților, care nu poate fi separată de noțiunea de birocrație. Funcționarii publici contribuie la îndeplinirea misiunilor administrației, având atât drepturi, cât și obligații. Aceștia trebuie să beneficieze de stabilitate și protecție împotriva presiunilor interne sau externe, respectând cu strictețe reglementările juridice. Cu toate acestea, administrația trebuie să aibă și dreptul de a aprecia, cunoscut sub numele de puterea discreționară, în ceea ce privește momentul și modalitățile de acțiune (Filip și Onofrei, 2000a, pp. 3-4).

- Puterea birocratică, ce apare ca un fenomen inevitabil, are în vedere elementele generale ale exercitării puterii în societățile moderne și caracteristicile sistemelor administrative pe care le generează (Filip și Onofrei, 2000a, pp. 3-4).

Astfel, pentru a îndeplini eficient sarcinile alocate, orice organizație birocratică a administrației trebuie să dezvolte trăsături caracteristice care să favorizeze manifestarea propriei sale puteri. Odată instituționalizată, administrația stabilește relații cu mediul în care acționează, crescându-și autonomia și obținând competență de inițiativă și legitimitate independentă de cea a puterii politice (Filip și Onofrei, 2000a, pp. 3-4).

În condițiile modernizării sistemelor administrative, puterea birocratică crește odată cu independența și stabilitatea sporită a funcționarilor publici. Astfel, fenomenul birocratic are un impact semnificativ asupra activităților administrative, manifestându-se prin transformări precum:

- Administrația, devine o entitate izolată capabilă să reziste presiunilor externe, devenind independentă față de corpul electoral și de guvernanți, care nu mai exercită o influență directă asupra sa (Filip și Onofrei, 2000b, p. 5);
- Administrația tinde să devină un centru de putere, capabil să dobândească capacități de decizie și control, contribuind la dezvoltarea tehnocrației și birocrăției (Filip și Onofrei, 2000b, p. 5).

Astfel, modernizarea în sfera birocrăției nu poate fi realizată eficient decât prin stabilirea și implementarea unor principii fundamentale, care să convertească birocrăția într-un element central al reformei și un colaborator dedicat în procesul de schimbare (Filip și Onofrei, 2000b, p. 5). Totodată, birocrăția, prin reglementările riguroase și procedurile bine stabilite, influențează eficiența în administrația publică modernă (Filip și Onofrei, 2000b, p. 5).

Este necesară menționarea asemănării birocrăției cu gerontocrația, subliniind corelația dintre cele două. Astfel, la fel ca birocrăția, gerontocrația reprezintă un set bine stabilit de reguli pe care toate autoritățile le aplică. Gerontocrația este explicată clasic prin două seturi principale de factori, bazate fie pe legăturile sociale dobândite odată cu înaintarea în vârstă, fie pe caracteristicile personale, cum ar fi înțelepciunea sau cunoștințele. Cu toate acestea, ambele explicații nu reușesc să explice de ce, în democrațiile moderne, regulile gerontocratice tind să dispară. În primul rând, în democrații, liderii au nevoie și ei de legături sociale extinse pentru a fi aleși (Magni Berton și Panel, 2017, p.3).

Pe de altă parte, birocrăția joacă un rol instrumental în implementarea unor planuri de dezvoltare a situației actuale ale administrației publice moderne. Cu toate acestea, acuzele nedrepte îndreptate împotriva individului birocrat pentru viciile sistemului sunt incorecte. Responsabilitatea nu poate fi atribuită persoanelor care ocupă funcțiile din birouri și agenții. Aceștia sunt, în egală măsură, victime ale noii modalități de viață, la fel ca și ceilalți. Problema constă în caracterul deficitar al sistemului în sine, nu în subalternii săi. O instituție nu poate funcționa fără birouri și fără aplicarea metodelor birocratice. De asemenea, cooperarea socială necesită un guvern civil, iar birocrăția este, într-o anumită măsură, indispensabilă. Nemulțumirea oamenilor nu este îndreptată împotriva birocrăției în sine, ci împotriva intruziunii birocrăției în toate aspectele vieții și activității umane. Lupta împotriva extinderii birocrăției reprezintă, în esență, o revoltă împotriva dictaturii totalitare. Este incorect să considerăm lupta pentru libertate și democrație ca pe o luptă împotriva birocrăției. Cu toate acestea, există o anumită justificare în plângerile generale împotriva metodelor și procedurilor birocratice. Defectele acestora indică, de fapt, defectele esențiale ale oricărui regim socialist sau totalitar. Într-o investigație riguroasă a problematicii birocrăției, este crucial să

elucidăm, în cele din urmă, motivele pentru care utopiile socialiste sunt total impracticabile și de ce implementarea acestora ar genera nu numai sărăcie generalizată, ci și dezintegrarea cooperării sociale, conducând la haos (Șaptefrați, 2020, p. 5; Schneider, 2021, p. 2; Katsamunski, 2012, p.5).

Cu toate acestea, nu este atât de importantă orientarea acestor reforme, ci mai degrabă extinderea și profunzimea lor, care le conferă un caracter profund antidemocratic. În plus, birocrațiile moderne nu sunt entități pasive și subordonate; ele sunt actori în procesul de formulare a politicilor. Sistemele administrative din democrațiile moderne au trecut printr-o transformare democratică liberală în ultimele decenii. Ele nu pot fi reduse la un simplu instrument în mâinile guvernanților de zi cu zi. Mai degrabă, birocrația însăși reprezintă o instituție vitală și autonomă a vieții democratice (Bauer, Peters și Pierre, 2021 p. 3; Monteiro și Adler, 2022, p.5; Popa, 2006, p. 5).

Extinderea aparatului de birocrație publică s-a produs din diverse considerente, care pot fi categorisite astfel:

1. Motive economice, conform cărora creșterea economică necesită o creștere corespunzătoare a numărului de posturi pentru funcționarii publici.
2. Motive politice, generate de extinderea aparatului birocratic, care permite partidelor politice dominante să atragă noi angajați.
3. Motive ideologice, oferind posibilități de avansare pe scara politică (Veiss și Dan, 2012, p. 9).

O problemă reală o reprezintă rezistența acestui sistem administrativ la schimbare, în comparație cu alte tipuri de sisteme. Atitudinea conservatoare în administrație este întărită atât de către funcționarii publici, care percep schimbarea ca pe o amenințare la adresa drepturilor lor personale, dar și de către situația de monopol de care beneficiază sistemul administrativ în societate, ceea ce conduce inevitabil la menținerea pozițiilor dobândite, afectând indirect sau direct relația dintre birocrația reprezentativă și performanța organizației sau a funcționarilor publici (Veiss și Dan, 2012 p. 9; Xu et al., 2023, p. 10; Olsen, 2005, p. 10; Bezes, 2020, p. 17; Thomas et al, 2017, p.14).

II. Contribuții personale

II. 1. Prezentare situație concretă

În cadrul lucrării prezentate, se va investiga modul în care birocrația funcționează și influențează procesele administrative din contextul actual al administrației publice. Astfel, va fi efectuat un chestionar și se vor disemina rezultatele alături de scopul, ipotezele și obiectivele specifice ale lucrării dar și un interviu structurat scris, cu întrebările aferente.

II.2. Scopul și obiectivele cercetării

Scopul cercetării s-a axat pe determinarea și investigarea eficienței, relevanței și impactului birocrației asupra funcționării administrației publice într-un context contemporan, implicând analiza birocrației prin efectuarea unui chestionar, interpretarea acestuia și diseminarea rezultatelor, dar și prin aplicarea unui interviu semistrukturat scris.

Principalele obiective ale cercetării prezentate sunt:

1. Analiza nivelului de birocrație în administrația publică modernă prin analiza structurilor organizaționale, proceselor decizionale și fluxurilor de lucru
2. Identificarea principalelor obstacole și probleme generate de birocrație în furnizarea eficientă a serviciilor publice
3. Analiza impactului birocrației asupra eficienței, transparenței și responsabilității în administrația publică
4. Evaluarea măsurii de contribuție a birocrației la eficiența sau ineficiența administrației publice modern.

II.3. Ipotezele și variabilele cercetării

Ipoteze

- Ipoteza 1: Birocrația joacă un rol semnificativ în determinarea nivelului de eficiență al administrației publice moderne, influențând procesele de luare a deciziilor și implementarea politicilor.
- Ipoteza 2: O birocrație eficientă contribuie la îmbunătățirea performanței administrației publice, prin simplificarea procedurilor, reducerea timpului de lucru și creșterea transparenței.
- Ipoteza 3: Birocrația poate duce la întârzieri în implementarea politicilor, creșterea cheltuielilor administrative și reducerea încrederii cetățenilor în capacitatea guvernului de a rezolva problemele sociale și economice.

Aceste ipoteze servesc drept fundament pentru analiza și evaluarea sistemelor birocratice și pot ghida reformele pentru optimizarea funcționării instituțiilor publice.

Întrebări de cercetare interviu:

Care sunt modificările aduse pentru îmbunătățirea fenomenului birocratic în ultimii 3 ani?

Cum influențează tehnologia birocrația din instituția pe care o reprezentați?

Există programe sau strategii care influențează în mod direct eficiența birocratică din instituție?

Cum vedeți fenomenul birocratic în următorii ani?

Bibliografie

1. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010a) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
2. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010b) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
3. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010c) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
4. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010d) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
5. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010e) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
6. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010f) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
7. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010g) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
8. Alexandru, D. și Vancea, I. (2010h) *COMPARTIMENTUL GUVERNAREA POLITICĂ ȘI ADMINISTRAREA PUBLICĂ. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ MODERNĂ, ORGANIZAȚIE BIROCRATICĂ SUPUSĂ PRINCIPIULUI UNIFORMITĂȚII*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Administrarea%20publica%20moderna.pdf , accesat la data de 01.01.2024.
9. Altay, A. (1999) *THE EFFICIENCY OF BUREUCRACY ON THE PUBLIC SECTOR*, [online] la adresa <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/211469> , accesat la data de 02.01.2024.

10. Bauer, M. W., Peters, B. G. și Pierre, J. (2021) *Pathways to administrative resilience: Public bureaucracies ruled by democratic backsliders as a transnational challenge*, [online] la adresa https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/70344/PA_2021_03_STG.pdf?sequence=1&isAllowed=y , accesat la data de 02.01.2024.
11. Bullock, J. B., Huang, H. și Kim, K. C. (2022) *Machine Intelligence, Bureaucracy, and Human Control*, [online] la adresa <https://justinbullock.org/wp-content/uploads/2022/09/Machine-Intelligence-Bureaucracy-and-Human-Control-final.pdf> , accesat la data de 02.01.2024.
12. Borry, E. L. și Reuter, T. K. (2022) *Humanizing Bureaucracy: Applying the Human Rights-Based Approach to Weber's Bureaucracy*, [online] la adresa [https://muse.jhu.edu/pub/258/edited_volume/chapter/2494315/pdf](https://web.archive.org/web/20220621230249id_/https://watermark.silverchair.com/gvac004.pdf?token=AQECAHi208BE49Ooan9kkhW_Ercy7Dm3ZL_9Cf3qfKAc485ysgAAAsAwggK8BgkqhkiG9w0BBwagggKtMIICqQIBADCCAqIGCSqGSIb3DQEHATAeBglgghkgBZQMEAS4wEQQMqvsbzKyISzyI_wugAgEQgIICc2ywy8Byc9n-eOISz2bi89J65MXEpw6slNF5m3jkJUDkmJ8xaFd5i3hbwjMbNFM2-vlelLVAgY56E8wd9hA6-ngjznnqln5_9T9rFY6yAx4Spl9wRBLvHtr3otHJ2E_xolQRED4geb06CceYEKZ3F5IXNwv2gdZWlCiJ73isUMnMPqmBcj_6ovT88IpCsRAwsFlovEmx7g9KXjM2dZecLSzd2X1Ex9KMDr9NKazrMOI7ytAfW2-T7xABH1PpubFtf5bPjbRKmp445xgFY8Kk830aiG4WvT-cT3M2dZoffm4f-KfDb4wLUXHeF6mZ0Sct58DBXwbfNUTqNwwlHLC6snTLi0j2dgd8NEnQCSaDNZCNhtZ4cqXNXs8rgbdbxwZ7TO1O6h-gPjBpzmEW9vmDXfUJ8nypEWDzLSrwBJcuLPxrXi7O13-AAW1PHep8XzO2-DYMto8TqU6mLrTbo11PE_drx6O3F7X6OmbcPA7QV3gPYBW5-cLP354_p_GCh4N2GreL8W5_TpchYSFooNB_tyl3oeiDhv91o5oxLiRciLHn1w-cXbXf8GWjiBhNkxLBorU8mCwB_iLUSFYGMP9aSQOIEQpz33zwNqzTasFxFxPeKcCe4gkQ9nQ-VpFfEpYgc4kPX4TXLhsyZmRimG_Z78LaA0IAyhyJEokAgDskIsBFTTTiP9DO7sBRAzt9M_Lik24RRaUJIvoDNn-Ckuz-03wu6GN-YSKQZVqm60Byy1sZwlluO-8F3AFv9OMuUabJL1V9P071IDI_ZWSvG3ZTLfr39T1xQvnpr0tADHTU_ykm7PPMRlu2GswuDkAlhoZqzek4ejMQ , accesat la data de 02.01.2024.
13. Bezes, P. (2020) <i>Seeing Public Bureaucracies Like a Sociologist: (A Plea Towards) Reconnecting Sociology and Public Administration</i>, [online] la adresa <a href=) , accesat la data de 02.01.2024.
14. Chang, A. și Brewer, A. G. (2022) *Street-Level bureaucracy in public administration: A systematic literature review*, [online] la adresa <https://www.csus.edu/college/social-sciences-interdisciplinary-studies/public-policy-administration/internal/chang-and-brewer-20221.pdf> , accesat la data de 02.01.2024.
15. Chirilă, R. (n.d.) *Birocrația*, [online] la adresa [file:///C:/Users/Laura/Downloads/scribd.vpdfs.com_birocratia-proiect%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Laura/Downloads/scribd.vpdfs.com_birocratia-proiect%20(1).pdf) , accesat la data de 03.01.2024
16. Ding, F., Lu, J. și Riccucci, N. M. (2021) *How Bureaucratic Representation Affects Public Organizational Performance: A Meta-Analysis*, [online] la adresa <https://fangdal224.github.io/pdf/How%20Bureaucratic%20Representation%20Affects%20Public.pdf> , accesat la data de 03.01.2024.
17. Filip, G. și Onofrei, M. (2000a) *FENOMENUL BIROCRATIC ÎN CONTEXTUL MODERNIZĂRII SISTEMELOR ADMINISTRATIVE*, [online] la adresa <https://www.rtsa.ro/rtsa/index.php/rtsa/article/download/436/431> , accesat la data de 03.01.2024.
18. Filip, G. și Onofrei, M. (2000b) *FENOMENUL BIROCRATIC ÎN CONTEXTUL MODERNIZĂRII SISTEMELOR ADMINISTRATIVE*, [online] la adresa <https://www.rtsa.ro/rtsa/index.php/rtsa/article/download/436/431> , accesat la data de 03.01.2024.
19. Frimu, T. (2017) *ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE. ABORDĂRI TEORETICE ACTUALE ALE FENOMENULUI BIROCRAȚIEI*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/29-34_36.pdf , accesat la data de 03.01.2024.

20. Goga, G. L. (2009a) *Bureaucratic Administration in Modern Society*, [online] la adresa <https://www.csus.edu/college/social-sciences-interdisciplinary-studies/public-policy-administration/internal/chang-and-brewer-20221.pdf> , accesat la data de 03.01.2024.
21. Goga, G. L. (2009b) *Bureaucratic Administration in Modern Society*, [online] la adresa <https://www.csus.edu/college/social-sciences-interdisciplinary-studies/public-policy-administration/internal/chang-and-brewer-20221.pdf> , accesat la data de 03.01.2024.
22. Goga, G. L. (2009c) *Bureaucratic Administration in Modern Society*, [online] la adresa <https://www.csus.edu/college/social-sciences-interdisciplinary-studies/public-policy-administration/internal/chang-and-brewer-20221.pdf> , accesat la data de 03.01.2024
23. Guceac, I. (2021) *LEGALITATEA, LIBERTATEA, DEMOCRATIA ȘI BIROCRAȚIA ÎN ADMINISTRATIA PUBLICĂ*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/129-132_42.pdf , accesat la data de 04.01.2024.
24. Ghiura, D. M., Korodi, G., Onaci, C. I. și Surulescu, M. S. (2012) *Implicațiile Noului Management Public în administrația publică din România*, [online] la adresa [file:///C:/Users/Laura/Downloads/scribd.vpdfs.com_implicatiile-noului-management-public-in-administratia-publica-din-romania%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Laura/Downloads/scribd.vpdfs.com_implicatiile-noului-management-public-in-administratia-publica-din-romania%20(1).pdf) , accesat la data de 04.01.2024
25. Hîntea, C. (2013-2014) *Introducere în administrația publică*, [online] la adresa <https://moodle.fspac.ubbcluj.ro/pluginfile.php/3615/course/overviewfiles/IAP.pdf?forcedownload=1> , accesat la data de 04.01.2024.
26. Kallinikos, J. (2006a) *The institution of bureaucracy: administration, pluralism, democracy*, [online] la adresa https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/66671637/The_institution_of_bureaucracy_administr20210424-9243-zcf5kd.pdf?1619332840=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3Dthe_institution_of_bureaucracy_administr.pdf&Expires=1704650717&Signature=P0a1zmMRQVJp2zfUss9q26AUOODkZoWpr5om~y-OD8GzwCEETw6DCFzGfti9lSgwchjKgYN~QaOPwKaOGKZVLAvk7lATMcp~mKHLXZuNqdv9Gs800IF~q8tjL9MWzUgXaaTkqReIgBh0ouK1PstHHAOTNP1uV3QPO-CWMwitG8sSpEQGgolh8j7WNda6TqXtgyb6dVUKB3IrBZU3lvyYIXzU9hOi-SmT40KnHL7GoODcXrCtXzCQeDYb-YvIDQYTjFVBD76-DTI8QYdJh0VnRKPDzAc1RNgiGcOsS~6sWLzK0eR4w-B1PrXZF-a7vP26uG35V5XDIPHkyOxcvmvFQ_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA, accesat la data de 04.01.2024.
27. Kallinikos, J. (2006b) *The institution of bureaucracy: administration, pluralism, democracy*, [online] la adresa https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/66671637/The_institution_of_bureaucracy_administr20210424-9243-zcf5kd.pdf?1619332840=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DThe_institution_of_bureaucracy_administr.pdf&Expires=1704650717&Signature=P0a1zmMRQVJp2zfUss9q26AUOODkZoWpr5om~y-OD8GzwCEETw6DCFzGfti9lSgwchjKgYN~QaOPwKaOGKZVLAvk7lATMcp~mKHLXZuNqdv9Gs800IF~q8tjL9MWzUgXaaTkqReIgBh0ouK1PstHHAOTNP1uV3QPO-CWMwitG8sSpEQGgolh8j7WNda6TqXtgyb6dVUKB3IrBZU3lvyYIXzU9hOi-SmT40KnHL7GoODcXrCtXzCQeDYb-YvIDQYTjFVBD76-DTI8QYdJh0VnRKPDzAc1RNgiGcOsS~6sWLzK0eR4w-B1PrXZF-a7vP26uG35V5XDIPHkyOxcvmvFQ_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA, accesat la data de 04.01.2024.
28. Katsamunsk, P. (2012) *Classical and Modern Approaches to Public Administration*, [online] la adresa https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/56603418/classical_theory_of_PA-libre.pdf?1526734525=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DPolya_Katsamunsk.pdf&Expires=1707753189&Signature=f5DpYdHdVyhZGNNPKxoMKJGw-lFeYgAZuD8xgcGmvyfynOqhmQrKMrdRZJgT4KgML5xrG3DODCA16vEoNIL3oJuGfme~S6H-OozPmyIeMHZJyI9DRwuF~AjcdKhTz5ksDskJ-OBONAGAAo7NoUM9Q-syHyxAr~ZQILG7zmwqIvpq0FiEb0efhkGjNq1RYsnHLiYX1a2zrJF6uOLkxhbKdRDWVzVH6Oj2g1FsX-YBHEIEr9LtTbKUgoUeHAnVs-b09CqUa25T1-VmAn3oIaY1ME7zRkioqSCvW3uhdO4yQxgB9ArXajKAKdBhNB2SEwzu726yey2O7kCeR~bgeYw_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA , accesat la data de 04.01.2024.

29. Liviu, R. (2008) *INFLUENȚA POLITICULUI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ. STUDIU DE CAZ PE SUECIA, GERMANIA, DANEMARCA ȘI MAREA BRITANIE*, [online] la adresa https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/86643744/127-libre.pdf?1653821407=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DInfluenta_Politicultui_In_Administratia_P.pdf&Expires=1704655725&Signature=alFd1Q8yxUzhpUZrUV9r8eunliuWsnn5ME8hAvxAFRIs20oBDQTQF-ir~HuuAsmBuJjFu-DI8~84KZh3JpqWM-xHjPkCuhS4ryoZsVrXrKitZVYizgPXtULzloM25IrXIVPnJ0e5UkpPHrh2g92I519W7mqvA1wxW5uau0ekMXI6LOFT7PiyMoFFdpef9qvxt7U~ybhgcUaf~K8DzgYYhquH8eNtfC7kWWfapJnCCeW-36syIW~Q7P5NpwJSpP2YstN471Llu0Hh8tLE-k13trUHQCh3Ad0lN99jCKRXw6WEDDniET5nrWN5YGXBx0ATnt6snHxygYDts-635ZQg_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA , accesat la data de 04.01.2024.
30. Magni Berton, S. și Panel, S. (2017) *Strategic gerontocracy: Why nondemocratic systems produce older leader*, [online] la adresa <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11127-017-0449-5.pdf> , accesat la data de 04.01.2024
31. Monteiro, P. și Adler, P. S. (2022) *Bureaucracy for the 21st Century Clarifying and Expanding Our View of Bureaucratic Organization*, [online] la adresa https://research-api.cbs.dk/ws/portalfiles/portal/72338054/monteiro_et_al_bureaucrazy_for_the_21st_century_acceptedversion.pdf , accesat la data de 04.01.2024.
32. Olsen, J. P. (2005) *Maybe It Is Time to Rediscover Bureaucracy*, [online] la adresa <http://faculty.cbpp.uaa.alaska.edu/afgip/padm610/Maybe%20It's%20Time%20to%20Rediscover%20Bureaucracy.pdf> , accesat la data de 04.01.2024
33. Popa Brândușa, M. (2006) *BUREAUCRACY*, [online] la adresa http://www.codrm.eu/conferences/2006/23_Popa_Brindusa.pdf , accesat la data de 04.01.2024.
34. Suzuki, K. și Hur, H. (2018) *BUREAUCRATIC STRUCTURES AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF SENIOR PUBLIC OFFICIALS*, [online] la adresa https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/61438/gupea_2077_61438_1.pdf?sequence=1 , accesat la data de 04.01.2024.
35. Suzuki, K. și Hur, H. (2020) *Bureaucratic structures and organizational commitment: findings from a comparative study of 20 European countries*, [online] la adresa <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14719037.2019.1619813> , accesat la data de 05.01.2024.
36. Schneider, L. R. (2021) *THE INFLUENCE OF BUREAUCRACY ON THE PERFORMANCE OF PUBLIC ORGANIZATIONS*, [online] la adresa <https://periodicos.uff.br/sbjournal/article/download/50526/29491> , accesat la data de 05.01.2024.
37. Șaptefrăți, T. (2020) *EVOLUȚIA TEORIEI BIROCRAȚIEI ÎN ORGANIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/12-17_23.pdf , accesat la data de 05.01.2024.
38. Tavares, A. F. (2022a) *Bureaucracy and Public Administration*, [online] la adresa <https://repositorium.sdum.uminho.pt/bitstream/1822/83852/1/oxfordhb-9780192855404-chapter-13.pdf> accesat la data de 05.01.2024.
39. Tavares, A. F. (2022b) *Bureaucracy and Public Administration*, [online] la adresa <https://repositorium.sdum.uminho.pt/bitstream/1822/83852/1/oxfordhb-9780192855404-chapter-13.pdf> accesat la data de 05.01.2024.
40. Thomas, T., Heß, M. și Wagner, G. G. (2021) *Reluctant to reform? A note on risk-loving politicians and bureaucrats*, [online] la adresa <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/170686/1/1002348501.pdf> , accesat la data de 05.01.2024.
41. Varzari, P. (2011a) *BIROCRAȚIA ÎN CONTEXTUL CONSOLIDĂRII DEMOCRAȚIEI: TENDINȚE SPRE MODERNIZARE*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Birocratia%20in%20contextul%20consolidarii%20democratiei.pdf , accesat la data de 05.01.2024.

42. Varzari, P. (2011b) *BIROCRAȚIA ÎN CONTEXTUL CONSOLIDĂRII DEMOCRAȚIEI: TENDINȚE SPRE MODERNIZARE*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Birocratia%20in%20contextul%20consolidarii%20democratiei.pdf, accesat la data de 05.01.2024.
43. Varzari, P. (2009) *DEMOCRAȚIA ȘI BIROCRAȚIA: PROBLEMA CORELAȚIEI*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Democratia%20si%20birocratia%20%20problema%20corelatiei_0.pdf, accesat la data de 06.01.2024.
44. Vlaicu, C. R. (2012a) *BIROCRAȚIE ȘI PROCEDURĂ ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ*, [online] la adresa <https://www.ujmag.ro/drept/drept-administrativ/birocratie-si-procedura-in-administratia-publica/rasfoire/>, accesat la data de 06.01.2024.
45. Vlaicu, C. R. (2012b) *BIROCRAȚIE ȘI PROCEDURĂ ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ*, [online] la adresa <https://www.ujmag.ro/drept/drept-administrativ/birocratie-si-procedura-in-administratia-publica/rasfoire/>, accesat la data de 06.01.2024.
46. Vlaicu, C. R. (2012c) *BIROCRAȚIE ȘI PROCEDURĂ ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ*, [online] la adresa <https://www.ujmag.ro/drept/drept-administrativ/birocratie-si-procedura-in-administratia-publica/rasfoire/>, accesat la data de 06.01.2024.
47. Vlaicu, C. R. (2012d) *BIROCRAȚIE ȘI PROCEDURĂ ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ*, [online] la adresa <https://www.ujmag.ro/drept/drept-administrativ/birocratie-si-procedura-in-administratia-publica/rasfoire/>, accesat la data de 06.01.2024.
48. Vieriu, D. (2007) *NECESITATEA UTILIZĂRII ȘTIINȚEI ADMINISTRAȚIEI PENTRU ÎNLĂTURAREA PERCEPȚIEI GENERALE NEGATIVE ASUPRA BIROCRAȚIEI*, [online] la adresa https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Necesitatea%20utilizarii%20stiintei%20Administratiei%20pentru%20inlaturarea%20perceptiei%20generale%20negative%20asupra%20birocratiei.pdf, accesat la data de 06.01.2024.
49. Veiss, D. și Dan, I. S. (2012) *MODELUL BIROCRATIC ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ*, [online] la adresa https://content.ebscohost.com/cds/retrieve?content=AQICAHiyIJ_bvOB56hI8UzTN6Ryruh7a0kiIBN_ANwtaWYjmxwGbv4-_QhwOB65As5d192YpAAAA2jCB1wYJKoZlhvcNAQcGoIHJMIHGAgEAMIHABgkqhkiG9w0BBwEwHgYJYIZIAWUDBAEuMBEEDGKf_K3TALi2qcHr-QIBEICBks2Gu5nhV3eqav0GWm3r7C1_j721PeFlm8QyqhjqO6KZIUW0EYoks9UQQGVAaih86LjfEb3yKZL2XnUthn35D3ER_sW-rpcZVwZOTgGy7rTbZPvEGzOo4KIg8UgGdHL0egWvONIBUn5gtTQNNPhWyAW5FGIXXfY-BNpPMk2YQhMsjKhGsnYBoTJOc3URmWTq52Kk, accesat la data de 07.01.2024.
50. Xu, G., Deserrano, E., Moreira, D. și Teso, E. (2023) *Bureaucracy*, [online] la adresa https://voxdev.org/sites/default/files/2023-09/Bureaucracy_Issue_1_0.pdf, accesat la data de 07.01.2024.